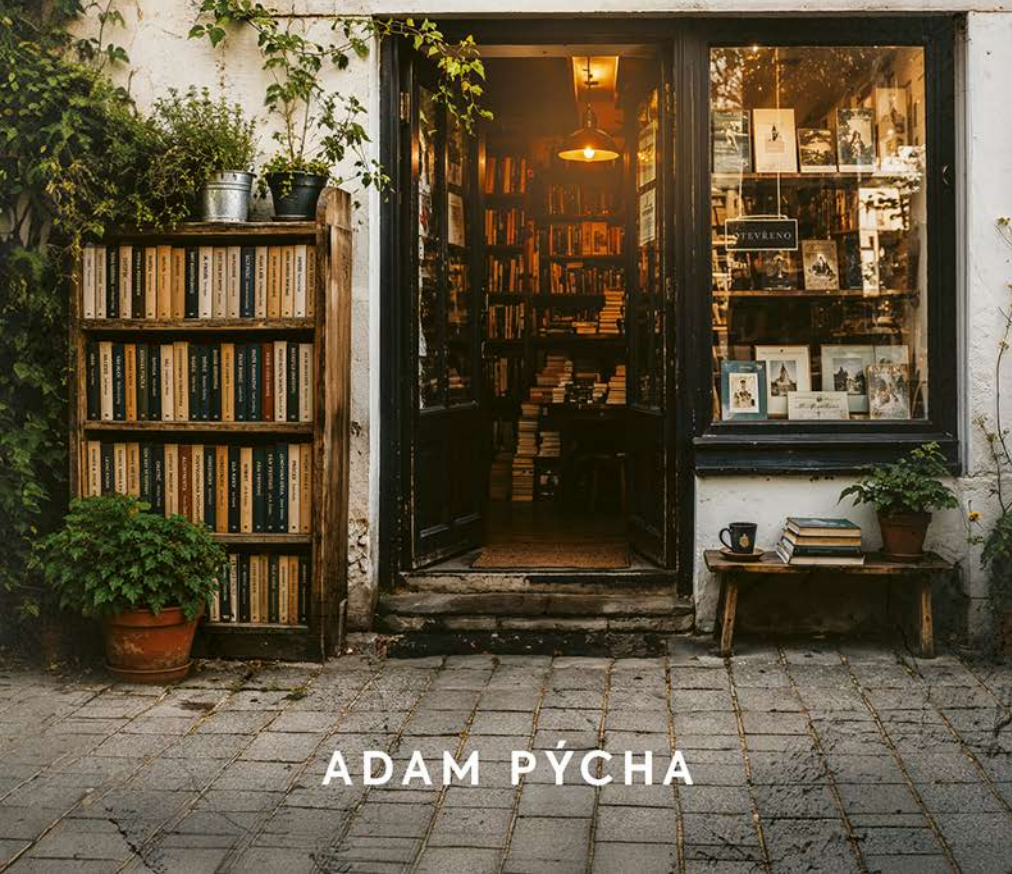


POSLEDNÍ ANTIKVARIÁT NA SVĚTĚ

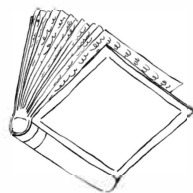
NĚKTERÉ PŘÍBĚHY PŘEŽIJÍ,
I KDYŽ VŠECHNO OSTATNÍ ZMIZÍ



ADAM PÝCHA

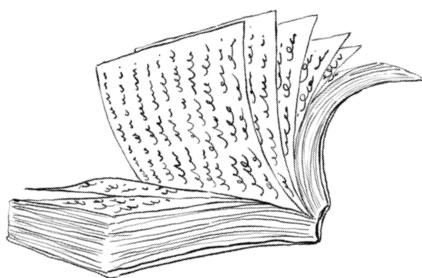


POSLEDNÍ ANTIKVARIÁT NA SVĚTĚ



POSLEDNÍ ANTI KVARIÁT NA SVĚTĚ

ADAM PÝCHA



FØBOS

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Copyright © Adam Pýcha, 2026

Cover © Kreativní bojovníci, 2026

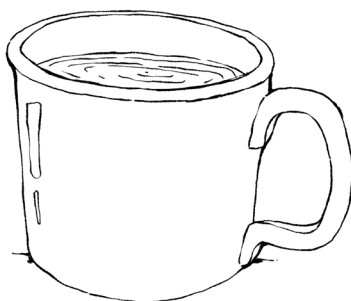
Illustrations © Ella Veissid, 2026

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2026

ISBN 978-80-277-8799-9

VĚNOVÁNÍ

Tato kniha je věnována všem knižním závislákům a závislačkám. Bez vás by nikdy nevznikla. Doufám, že se v ní najdete.

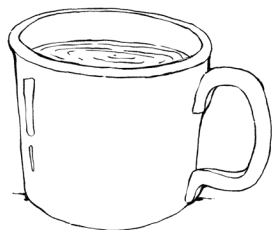


PODĚKOVÁNÍ

Velký dík patří Richardovi z antikvariátu KNIHY RH na Skřivánku v Pardubicích. Jeho příběhy o životě mezi knihami, které zveřejňuje na Facebooku, byly jedním z motorů k napsání této knihy a nejméně v jednom případě i velkou inspirací. Jděte se tam podívat, aby to nebyl poslední antikvariát na světě...

1.

ČTVRTEK



Vzduch byl prosycen nenapodobitelnou směsí vůně papíru, starého zdiva a všudypřítomného prachu. Jedno zatoulané smítko se nenápadně snášelo níž a níž. Jako by to byl jeho osud, našlo si místo přesně na špičce Lukášova nosu. Dopotud nehybný obličej se zkřivil záškuby svalů a následovalo kýchnutí, které nasměrovalo spáče pryč z říše snů.

Vně tohoto malého knižního vesmíru se probouzely Holešovice. Nedaleko projela jedna z prvních ranních tramvají. Místní vždy dokázali podle sluchu poznat, zda jde o některou z těch nových, klimatizovaných a navoněných, nebo o staříckou dámu, která dokázala rozvibrovat okenní tabulky. Bouchnutí dveří od nákladového prostoru dodávky doplnil zvukný hlas vysvětlující, že si může stát kdekoli a kdykoli. Kdyby Lukáš zadržel dech a napjal sluch, rozeznal by

vzdálené skřípění brzd, rachot vysypávaných lahví, blížící se popelářský vůz, křik probouzejících se dětí i netrpělivé troubení řidiče, kterému někdo zastavil v cestě sotva na několik vteřin.

A nad tím vším kroužili holubi. Celá hejna létala nad Strossmayerovým náměstím už po mnoho generací a stále hledala krmivo, které kdysi pravidelně dostávala na jedné z okolních střech. Ta už dávno změnila majitele i barvu, lidé, kteří tam nosili zrní, zmizeli, ale holubi se vraceli dál. Jejich genetická paměť zřejmě přežila všechno.

Uvnitř antikvariátu však vládlo ticho. Jako by jeho prostor veškerý hluk zvenčí odclonil, aby přesvědčil svého majitele i návštěvníky, že mimo něj nic neexistuje. Ale i zde plynul čas, byť svým tempem. Lednice v zázemí hučela bez přestávky, ve starých dřevěných regálech praskalo. Když se zákazníci zastavili u nejzapadlejších regálů, mohli jasně vidět tenké stopy v prachu. Linie sledující knihy zřejmě migrující do míst, kde byla větší naděje, že si ještě někdy najdou nějakého čtenáře.

A stejně jako dokázali mistři ledaři na britských trojstěžnicích rozpoznat desítky druhů sněhu a ledových ker, dokázali antikváři poznat různé druhy prachových nánosů. Bylo to bájně umění, tajné a předávané z generace na generaci. Šedivá krajina v horních policích cestopisů tvořila svá vlastní pohoří a nekonečná údolí. Kolem poezie byl prach jemnější, skoro důstojný, vybízející k malbě. Zato u pultu s pokladnou či v úzké uličce mezi detektivkami a odpočinkovými romány se musel prach ukrývat do spár a rohů.

Lukáš spal pod pultem, kde kdysi stávaly krabice s novými knižními přírůstky připravenými k nacenění a evidenci. Teď tam měl karimatku a spacák.

„Ne.“

To slovo vyřkl pomalu, jako by zjišťoval, zda ještě vůbec umí mluvit. Chtěl jím zřejmě explicitně vyjádřit, že ještě není připraven se do tohoto dne probudit, a dokonce uvažoval o tom, že možná není připraven vůbec na nic. S neuvěřitelným fyzickým i psychickým vypětím vyfoukl trochu vzduchu z úst a sledoval, jak se nad ním rozestupují nekonečné dálnice prachu. Pak se mu myšlenky začaly rozbíhat v obvyklých otáčkách, čili se mu zjevil šálek horké kávy. Pokusil se zvednout.

„U všech vyhřezlých plotének světa!“ zařval, když ho bodlo někde v prostoru mezi krční páteří a kotníkem. Bolest byla tak intenzivní, že se okamžitě zhroutil zpět na nepohodlnou karimatku a udeřil se při tom do zátylku.

„Proč?“

Znovu zavřel oči a přehodil přes nohy spacák. *To máš za to, že nedokážeš ujit pár metrů navíc a spát ve své pohodlné posteli určené ke spaní v bytě určeném k bydlení.* Jenže včera se mu domů jednoduše nechtělo. Ještě dlouho po zavírací době seděl v antikvariátu, plánoval si následující dny a zapisoval všechno, co bude potřeba zařídit. Pak chtěl něco odložit ve skladu. Místo toho začal brát do rukou věci, které se tam nashromáždily za dlouhé roky. Staré cedulky, fotografie, zapomenuté účtenky, drobnosti po zákaznících i předměty, o nichž už dávno nevěděl, komu patřily. S každou další věcí se mu vybavila nějaká vzpomínka a nakonec se v nich utopil natolik, že když si uvědomil, kolik je hodin, připadalo mu rozumnější rozložit karimatku na starých parketách.

„Neotevřu. Nevstanu. Budu tu celý den ležet na zemi schovaný pod pultem a poslouchat, jak se lidé dobývají dovnitř...“ nadával.

Ta představa byla mírně naivní. Předpokládala totiž, že vůbec nějakí zákazníci přijdou. Do jeho antikvariátu příliš lidí nechodilo a to byl jeden z důvodů, možná ten hlavní, proč krachoval. Dnes chtěl Lukáš otevřít naposledy. Nikdo to ale nevěděl. Kromě Lukáše.

Ozvala se tupá rána. Na podlahu dopadla tenká knížka, která Lukáše málem zasáhla do hlavy. Kdyby se dokázal pohybovat o něco mrštněji, možná by i nadskočil. Takhle sebou jen škubl a na okamžik připomínal červa v posledních chvílích života.

„Nech mě spát! Nebudu dělat nic. Nebudu!“ křičel.

Pokud jsou promluvy samy k sobě znakem počátečního šílenství, Lukáš se nacházel již výrazně dál. V posledních letech nabyl dojmu, že se svým antikvariátem komunikuje více či méně jasnými narázkami. Jako právě teď, když ho málem zasáhl značně osahaný výtisk *Utrpení mladého Werthera*, vydání někdy z počátku dvacátého století. Lukáš ho vzal opatrně do ruky a prohlédl si obálku.

„Ten byl proti mně vrcholem přičetnosti a dobrého psychického stavu!“ zahučel a mrštil knihou někam daleko za sebe, ale po chvíli mu došlo, že neslyšel žádný dopad ani náraz.

„Nemysli si, že jsi na mě vyzrál. Mě už dnes nerozhodí vůbec nic,“ reagoval, ale otázka, kde asi ta knížka mohla skončit, se mu neustále vracela. Opatrně jako stařec se zvedl, postavil a důkladně se protáhl.

Tmavé pyžamo, kdysi v zázemí zapomenuté, ale nyní opět využitě, na něm viselo. V poslední době hodně zhubnul. Nechal si narůst vousy a vlasy téměř po ramena. Dodávalo mu to zjev značně připomínající Robinsona Crusoea po několika letech strávených na opuštěném ostrově. Jen bez naděje, že se objeví Pátek a pomůže mu dát jeho život zase trochu

do pořádku. Robinson byl ztracený někde uprostřed oceánu. Lukáš v Holešovicích. Uprostřed Evropy.



Venku panoval krásný teplý den, spíše letní než jarní. Obloha byla modrá a už dva týdny ani náznakem nezapršelo. A pokud by mu nesloužily vlastní oči, i mobil ho aktuální informací upozorňoval, jak krásný ho čeká den. Lukáš se převlékl, podíval se na hodinky a usoudil, že už by mohl mít jeho soused otevřeno. Odemkl vchodové dveře a vyšel vstříc pražskému ránu.

Nemusel ujít víc než dvacet kroků. Měl to za ta léta přesně napočítané. Stačilo desetkrát přesunout levou nohu před pravou, udělat to samé i s pravou nohou a stál u pultu v maličké kavárně, kterou vedl Michal. Jeho káva byla kyselá, silná a dobrá. Chodil k němu už deset let. Přesně tak dlouho měla kavárna otevřeno.

Jeho nesmírně krátký výlet narušil dnes pouze popelář na druhé straně ulice. Zrovna uchopil jednu ze žlutých popelnic, toho rána už minimálně stou, a chtěl vše udělat tak jako obvykle. Proti byla ovšem kočka. Ukrytá pod vikem vyskočila, jen o centimetry minula mužovu vyděšenou tvář a zmizela někde v dáli. Celé té scény by si Lukáš možná vůbec nevšiml, nebýt nesmírně vysokého a překvapivě čistého jekotu zaskočeného muže.



„Jako vždy první,“ uvítal ho Michal, aniž by vzhlédl od pokladny. „Espresso, předpokládám.“

„Může být,“ odpověděl a rozhlížel se pomaličkém prostoru Michalovy kavárny.

Míst k sezení tu bylo sotva pro šest lidí. V rychlém světě nebyl prostor a čas na to, aby se člověk zastavil a vychutnal si svoje pití. Bylo potřeba ho čapnout a rychle utíkat za prací či nějakou jinou výzvou.

„Dám si ho tadý,“ řekl Lukáš a posadil se. Na zapnuté televizi běžely aktuální zprávy z metropole. Reportérka zrovna ukazovala něco, co připomínalo háčkovaného tukana.

„Panečku. Toho si vážíme,“ brumlal Michal a s pečlivostí přesypával do zásobníku čerstvá zrnka kávy. „Jen raději hlásím, že budu odjíždět na dovolenou. Na týden to tu nechám zavřené, ale pak jsem zpátky jako na koni.“ Lukáš koukal do stolu a chvíli nic neříkal.

„Tak to asi bude mé poslední kafe, co si tu dám,“ zamyslel se. „Mám v plánu dnes večer antikvariát zavřít. Zítřka už neotevřu.“

Michal se otočil a chvíli na Lukáše nevěřicně zíral. Pak mu došlo, že mu stále ještě připravuje kávu. Položil na malý talířek šálek, přidal čokoládovou sušenku a postavil ho na stůl.

„To mě moc mrzí. Jdou obchody vážně tak špatně? Víš...“ zadrhl se a ve tváři mírně zrudl.

„Lukáši,“ poradil mu a zvedl koutky úst tak, aby to připomínalo úsměv.

„Jo, Lukáši, jasně. Omlouvám se,“ mumlal rozpačitě, a když měl po ruce sklenici vody, určitě by se rád napil. „Vždyť knížky jsou tak super. Lidi musí nakupovat, ne? Vždyť pořád někdo čte. Neustále o tom slyším někoho žvanit.“

„Kdy sis naposledy něco přečetl?“ zeptal se Lukáš, usrkl kávu a podíval se Michalovi do očí. Ta jednoduchá otázka ho rozhodila.

„No, já jsem nikdy nebyl velký čtenář,“ odtušil a pořád se rozhlížel kolem, jako by něco hledal. „Ale četl jsem tu knihu. No, ty víš jakou, bylo to o těch vojácích a vílách. Taková kravinka. Vzal jsem to manželce ze stolku a zjistil, že to jsou takové čuňačinky. No, ale nakonec mě to vlastně bavilo.“

„Víš, že to vyšlo asi před dvaceti lety?“ Začal rozbalovat sušenku. „Od té doby jsi nic nepřečetl, že ne? Přiznej se. Já vím, jak to chodí.“

„No,“ Michal se díval někam dolů, „nečetl. Nějak mě to nenapadlo. Nechybělo mi to.“

„To nejsi sám. Lidi čtou málo. A když už, koupí si to na internetu, pošlou do mobilu či do čtečky. Je to pohodlné. Není potřeba, abych jim radil. Úplně mě přešla chuť.“

„A když zavřeš... Kolik je vlastně v Praze antikvariátů? Kaváren je snad tisíc a polovina tady v Holešovicích, ale o antikvariátech moc neslýchám.“

Lukáš se musel zamyslet.

„V Praze? Já si myslím, že bych měl být asi poslední,“ dlouho o tom nepřemýšlel. „Před pár lety jsme měli chatovací skupinu s pár dalšími lidmi, kteří se snažili tohle řemeslo držet nad vodou. Byl tam snad stoletý pán z Tokia, jeden šílenec z Bratislavy, pár lidí z Holandska, Paříže, dokonce z Johannesburgu.“

„Páni. To je docela dost,“ řekl Michal bez přemýšlení. Asi měl pocit, že tím Lukáše podpoří.

„Tu skupinu jsem před rokem smazal.“ Lukáš se při té vzpomínce hořce usmál. „Zůstal jsem v ní já a pan Tanaka, to byl ten pán z Tokia.“

„To mi došlo,“ řekl tiše Michal. Zřejmě z důvodu, aby nepůsobil v této diskuzi jako příliš velký ignorant.

„Zemřel na infarkt. Když mi asi dva týdny nic nenapsal, pokusil jsem se kontaktovat jeho příbuzné. Nejdřív si mysleli, že jsem totální blázen nebo nějaký podvodník, ale nakonec mi jeho praprapravnučka poslala parte.“ Vstal. „Takže jsem zůstal sám.“

„Chceš mi říct,“ ozval se náhle se zájmem Michalův hlas, „že tvůj antikvariát je úplně poslední antikvariát na světě?“

Ta otázka Lukáše zaskočila. Nikdy nad tím nepřemýšlel. Nepřišlo mu to důležité. Antikvariáty byly, měly to těžké, vše přešlo do online světa, ale že by opravdu byl úplně poslední?

„No,“ proběhly mu hlavou ty desítky zpráv o konci, úpadku, články o změnách v knižním businessu, AI, „vlastně jo. Možná jsem opravdu poslední.“

„To je hustý,“ v Michalově hlasu se něco změnilo. Najednou se na Lukáše díval jako návštěvník muzea, kterému právě učitelka ukazuje nesmírně starou a cennou fosilii dinosauřího trusu. To Lukáše pobavilo, ale i mírně rozzlobilo.

„Já vím, jaká to byla kniha.“

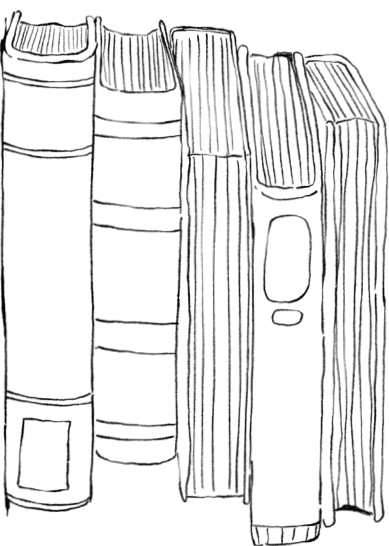
„Co?“

„Ta kniha, kterou jsi ukradl manželce z nočního stolku.“

Poprvé za celé ráno byl jeho úsměv jiný než posmutnělý. „Jmenuje se *Víly na 69. perimetru*. V několika zemích tu knihu zakázali, protože je prý tak obscénní, že z toho mohou lidé oslepnout.“

„To sis musel vymyslet!“ vykřikl Michal a hledal svůj mobil.

„Nevymyslel. Ale raději si to ani nevyhledávej. Když zjistíš, že se o to zajímáš, může tě navštívit mravnostní policie.“ Otočil se už na odchodu, ale ze dveří ještě na Michala zavolal: „Jste čuně, pane kavárníku! Pořádné čuně!“



2.

PANÍ MARPLOVÁ



Koukal se dlouho na stejnou stránku a jeho oči byly přikóvaný ke slovu *bolest*. Nedokázal se od něj posunout kupředu ani zpět. Pokusil se knihu odložit, ale zůstala mu přilepená na prstech. Začínal se bát, že s knihou splyne docela. Osobodil ho až zvonek u dveří. Bylo těsně po deváté a přicházel první zákazník.

„Dobrý den,“ pozdravila maličká paní s taškou na kolečkách, která praskala ve švech. Lukášovi bylo hned jasné, co bude skrývat, a zabolelo ho u srdce. „Mám tu pro vás nějaké knížky. Můžete se na ně podívat?“

„Víte, paní,“ začal pomalu, „my už zítra nebudeme mít otevřeno. Já nemohu nic vykoupit.“

„To nevadí,“ pronesla pouze a začala knihy vyndávat na pult, jako by se nic nedělo. „Prodáte je pozítří. Jste mladý. Máte moře času.“



„Já...“ zkusil to Lukáš znovu, ale zákaznice ho nenechala nic říct.

„Můj manžel býval velký milovník knih. Než jsme se přestěhovali do menšího bytu, měl knihovnu, kde bylo snad několik tisíc svazků, později už mu jich moc nezůstalo. Byla by škoda, kdyby se na ně doma jen prášilo. Někomu mohou ještě udělat radost.“

Tak se na ně bude prášit u mě. Na věky věků. Ale nahlas neřekl nic.

„Na jedné z prvních schůzek mě vzal právě do knihkupectví,“ vzpomínala, vyndávala z tašky knihu za knihou a rovnala je do úhledného řádku na pult vedle pokladny. „Já jsem v té době vlastně moc nečetla, ale připadalo mi trapné to přiznat. On furt vyprávěl o těch svých milovaných spisovatelích, velkých příbězích a knihách, které dokázaly změnit chod dějin.“ Z poslední knihy opatrně setřela prach. „Já jsem měla zrovna rozečtený nějaký cestopis a nedokázala jsem ho přelouskat ani za půl roku, ale to jsem mu samozřejmě neřekla.“

Před Lukášem ležela zhruba dvacítká knih. To poslední, co reprezentovalo čtenářský život cizího muže. „To jsou poslední knihy, které vám zůstaly po manželovi? Opravdu se jich chcete vzdát? Co ten zbytek jeho velké knihovny?“

„Mnoho knih odvezl náš syn. Někam je poslal. Nevím. Nechtěla jsem to řešit,“ ztišila hlas jinak plný energie. „Tohle jsou knihy z naší ložnice. Měl tam maličkou knihovnu plnou textů, ke kterým se rád vracel. Nepamatuji si jediný večer, kdy by si před spaním nepřečetl alespoň stránku.“

Ukázala na tlustý svazek. Byl vázaný v plátně, ale na mnoha místech byla původní barva už pryč.

„Znáte *Na východ od ráje*?“ zeptala se.

„Samozřejmě. Jedna z prvních velkých knih, které jsem přečetl. Bylo mi kolem šestnácti. Je to výborná kniha.“

„Můj manžel ji miloval. Ten příběh byl starý už v době, kdy se narodil, ale jeho na něm něco fascinovalo,“ řekla něžně. Otevřela desky a odhalila rukou psané věnování. Téměř neznatelné, vybledlé. „Když byl už hodně starý, přišel o zrak. Na audioknihy ho moc neužilo, tak jsem mu ji četla nahlas já. Než zemřel, přečetli jsme ji spolu třikrát. Mám pocit, že jsem v tom příběhu strávila víc času než s našimi dětmi.“

„Podobné věci vychází stále. Ta kniha nemá žádnou hodnotu. Mrzí mě to,“ potichu namítl Lukáš.

„Jste unavený. Neposloucháte mě, mladíku,“ opět ho mile, ale rázně umlčela zákaznice. „Slyšel jste, kolik času jsme s tou knihou prožili? Má obrovskou hodnotu. Někdo by z toho měl těžit. Číst ten příběh dál.“

„Lidé ho čtou dál. Mohou si ho koupit v každém knihkupectví. Stáhnout si ho do čtečky. Podívat se na film či poslechnout ve sluchátkách. To kouzlo ale není v té knize. Je ve vás a ve vzpomínkách, které jste s ní prožili. Do knih se nepropisuje. Nemůže. Jsou to jen věci. Krásné, ale stále věci.“

„Počkejte,“ řekla přísně. Staříčká paní se sehnula k zemi překvapivě mrštně. Lukáš si vzpomněl na své ráno a zastýděl se. „Celou dobu vám tu stojím na nějaké knize. Měl byste si tu trochu poklidit, mladíku. Snad jsem vám ji nepoškodila.“

Podávala mu tenoučké vydání *Bláznových zápisků* od Gogola. *Ani si nepamatuju, že by tu kdy byla v prodeji.* Nechtěl to řešit. Bude mít dost času si to se svým vzdorovitým a neživým antikvariátem vyřídit později. Vsunul knihu pod pult.

„Chtěl jsem říci,“ pokračoval, „já ty knihy od vás opravdu nemohu vykoupit. Prodejte je na internetu. Oni si pro ně přijedou, pošlou vám peníze na účet. Funguje to dobře.“

Dokonce tak moc dobře, že do jeho obchodu přichází jen lidé, kteří žijí mimo online svět, a těch je stále méně.

„Kdo jsou oni?“ nechápala.

„Jak to myslíte?“ divil se zase Lukáš.

„Řekl jste, že oni si pro to přijdou. Kdo jsou oni? Já chci, aby se o knihy mého manžela postaral někdo s tváří. Vy máte rád Steinbecka. Sám jste to řekl. Nechci z toho peníze. Jen dobrý pocit. Máte stále rád knihy? Je to tak, že, Lukáši?“

„Prosím?“ reagoval překvapeně.

„Zda máte stále rád knihy, Lukáši?“ opakovala svou otázku.

„Odkud víte, jak se jmenuji?“

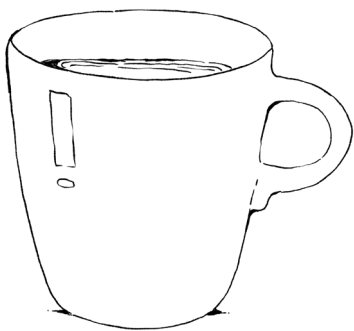
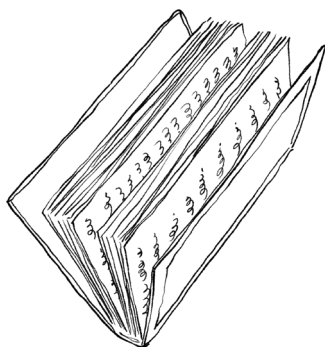
„Máte to venku.“ Nyní vypadala překvapeně zase zákaznice. „Antikvariát Lukáš Tichý. Z toho jsem vydedukovala, že se jmenujete Lukáš.“

„To máte pravdu, paní Marplová,“ potvrdil Lukáš. Připomínala mu ji od první chvíle vzhledem. Nyní se k tomu přidaly i její dedukční schopnosti, byť v tomto případě nešlo zrovna o nejtěžší detektivní záhadu její kariéry.

„Já se nejmenuji paní Marplová,“ odporovala.

„Já vím,“ odvětil a začal přemýšlet, jakou cestou se vydat, aby se zbavil paní Marplové i těch dvaceti knížek na svém pultu. Do antikvariátu zrovna vstoupil další zákazník, ale tak rychle zmizel mezi regály, že si Lukáš vůbec nevšiml, o koho jde. Dva zákazníci najednou, byť jeden z nich nic nekupoval, neměl uvnitř už dobrý půlrok.

„Trochu se tu porozhlédnu. Třeba najdu něco zajímavého. S kamarádkami máme takový menší literární klubík. Setkáváme se tak jednou za týden či dva. Postupem času se z toho stal i spolek someliérský, ale to je trochu osud všech literárních klubů, které přetrvávají delší čas,“ zasmála se svému vlastnímu vtipu a v další minutě již bloudila někde mezi knihami.



3.

P-PAN K-KOVANDA



Pomalu si prohlížel knihy na pultu. Jednu po druhé. Bylo mu jasné, že si tu nemůže žádnou z nich nechat, byť by třeba chtěl. Zítra antikvariát navždy zavře. A co potom? To ještě nevěděl, ale byl si jist, že to s knihami nebude mít nic společného. Knihy patřily k jeho minulosti a tu se rozhodl nechat za sebou.

Nepřinesly jste mi vůbec nic. A to jsem vám tak moc věřil.

Všiml si útlé knížky z edice Lidových novin, která vycházela na počátku dvacátého prvního století. Občas se stávalo, že mu je nějaký zákazník přinesl. *Kmotr, Spalovač mrtvol, Sto roků samoty*. Ale teď mu paní Marplová, už ji tak pro sebe navždy pojmenoval, přinesla jednu, kterou neviděl mnoho let.

Koně se přece střílejí.